



Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Reagan: Čas dozorel za uradne pogovore z Iranom glede ameriških talcev v Libanonu —
Vojna med Iranom in Irakom gre h koncu

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je predsednik Reagan dejal, da je čas primeren za pričetek neposrednih diplomatskih stikov med Iranom in ZDA glede izpustitve ameriških talcev v Libanonu in, če želijo Iranci, tudi drugih odprtih vprašanj med državama. Ameriški predpogoj pa je, da Iran formalno in javno pristane na take stike in da v njih sodelujejo od iranske vlade pooblaščen predstavniki. Reaganova administracija ne želi ponovitve tajnih stikov z Iranom, ki so vodile do Iran-kontra afere. Iranci pa še niso odgovorili na ameriško pobudo, čeprav so dali vedeti po tajnih kanalih, da ne izključujejo direktnih stikov z ZDA. V zadnjih tednih je Iran namreč vzpostavil ali se pogaja za vzpostavitev diplomatskih odnosov s Kanačo, Francijo in Anglijo. Očitno je, da želijo Iranci napraviti konec njihovi večletni diplomatski izolaciji.

Reaganova administracija se zanima v prvi vrsti za ameriške talce, ki jih imajo v svojih rokah muslimanske skupine v Bejrutu, ki imajo ali tesne odnose z Iranom ali so pod neposrednim vplivom ali celo kontrolo Irana. Zaradi tega so ZDA mnenja, da bi mogel Iran igrati ključno vlogo pri izpustitvi talcev. Iranci sicer zanikajo, da imajo toliko vpliva pri skrajnejših v Bejrutu, priznavajo pa, da imajo s temi ljudmi dokaj redne in dobre stike.

V naslednjih dneh bo generalni sekretar Združenih narodov Javier Perez de Cuellar sprejemal zunanja ministra Irana in Irana v želji, da bi dosegel trajno premirje v vojni med obema državama. Ker zunanja ministrista pripravljena na skupne pogovore, bo moral Perez de Cuellar sestati z enim, nato pa z drugim zunanjim ministrom. Velik uspeh bo že, je dejal, če bosta obe strani pristala na neposredna pogajanja. Potem, ko bo premirje doseženo — in obe strani poudarjata, da želita premirje — bi se pričela pogajanja o mirovni pogodbi.

V zadnjih tednu je na fronti med Iranom in Irakom prišlo do srditih bojov. Iranci, ki sedaj imajo vojaško prednost, so zaključili zelo uspešno ofenzivo zoper Iran, v kateri so razbili več iranskih enot in zajeli več ujetnikov. Slednji je bil med poglavitnimi iraškimi cilji, kajti imajo Iranci veliko več iraških ujetnikov kot jih imajo Iranci iraških. Tako naj bi imel Irak v prihajajočih pogajanjih z Iranom močnejše stališče. Irak je tudi obljubil, da bodo iraški vojaki že danes zapustili vso iransko ozemlje.

Danes pa poročajo Iranci, da so Iranci odprli novo ofenzivo, kar pa Iranci demantirajo. Iranci tudi trdijo, da so njih enote prisilile Irance k umiku.

Neodvisen tožilec v aferi Iran-kontra Walsh: Reagan in Bush nista vedela, da gre dobiček od prodaje orožja Iranu v podporo kontras

WASHINGTON, D.C. — Posebni neodvisni zvezni tožilec Lawrence E. Walsh je dal vedeti, da njegova preiskava o aferi Iran-kontra ni našla nobenih dokazov, da sta predsednik Reagan in podpredsednik Bush vedela, da gre dobiček od tajne prodaje orožja Iranu v podporo kontras v Nikaragvi. Reagan je bil odobril prodajo orožja v želji, da bi to vodilo do izpustitve ameriških talcev v Iranu, ni pa bil obveščen, kot tudi Bush ne, da so polk. Oliver North in drugi sodelujoči prejeli od prodaje uporabljali za podpira-

nje kontras. North in njegovi sodelavci bodo morali pred sodišče zaradi tega ravnanja, ne pa tudi Reagan in Bush.

Iran-kontra afeta močno škoduje predsedniški kampanji Busha, ker demokrati kandidat Michael Dukakis in drugi demokrati podpredsednika kritizirajo, češ da bi bil moral odločno protestirati Reaganu zoper prodajo orožja Iranu. Kje je bil George, ko so v Reaganovi vladi to vprašanje obravnavali, sprašujejo demokrati. Bush odgovarja, da je Reaganu zaupno povedal svoje mnenje, a da je imel dolžnost kot podpredsednik Reagana podpirati, ko se je Reagan končno odločil.

Pogajanja med ZDA in Filipini o ameriških oporiščih na Filipinih prekinjena — Bivši predsednik Marcos se želi vrniti domov

MANILA, Fil. — Predstavniki filipinske vlade Corazon Aquino so prekinili pogajanja z ameriški predstavniki o statusu ameriških oporišč na Filipinih. Oporišča so za ZDA velikega strateškega pomena, Filipinci to razumejo in zato želijo izsiliti veliko več denarja od ZDA kot »najemnine« za ta oporišča. Navzočnost oporišč je sicer sporna politična zadeva na Filipinih, ker levičarske in tudi druge stranke želijo oporišča zapreti ali vsaj zmanjševati njih obseg.

V teku so baje tajna pogajanja med bivšim filipinskim predsednikom Ferdinandu Marcosu, ki živi zadnja leta v izgnanstvu na Havajih v ZDA, in predstavniki Aquinove vlade. Po sicer nepotrjenih vesteh, ponuja Marcos 5 milijard dolarjev Aquinovi vladi, ako se sme vrniti na Filippine. Marcos tudi obljublja, da bo podpiral Aquinovo vlado in ne več njegovih lastnih privržencev, ki delujejo proti Aquinovi. V zameno za te usluge bi Marcos ne moral pred sodišče zaradi finančnih in drugih nezakonitih početij, značilnih za njegovo predsednikovanje in prva leta v izgnanstvu. Marcos je sedaj star 70 let.

— Kratke vesti —

Washington, D.C. — Sovjetska zveza je uradno obvestila ZDA, da bo izpolnila obljubo, da bo polovica vseh 115.000 sovjetskih vojakov, ki so bili v Afganistanu, to deželo zapustila do 15. avgusta. V zadnjih dneh so bile vesti, da nameravajo Sovjeti zadrževati glede odhoda iz Afganistana. Krožile so govorice namreč, da bodo Sovjeti okrepili svoj položaj v glavnem mestu Kabulu in to zaradi vse drznejših napadov na to mesto s strani upornikov. Nek sovjetski oficir je izjavil za tisk v ZSSR, da pričakuje padec lutkarskega režima po odhodu Sovjetov. To je prvič, da je bila ta možnost javno priznana v ZSSR, čeprav je to splošno mnenje na Zahodu.

Yellowstone, Wyo. — Požari, ki jim le z delnim uspehom kljubujejo gasilci, so uničili več tisoč akrov gozdne površine v tem slikovitem nacionalnem parku. Uprava parka je bila prisiljena zaradi požarov zapreti nekatere predele parka. Številni gozdni požari na ameriškem zahodu so posledica dolgotrajne suše in rekordnih temperatur.

Rangoon, Bur. — Včeraj je odstopil gen. Ne Win, 77-letni voditelj Burme zadnjih 26 let. K odstopu je bil prisiljen zaradi katastrofalnega gospodarskega stanja v deželi. Njegov naslednik še ni bil imenovan.

Moskva, ZSSR — Končal se je dvome-sečni štrajk Armencev v spornem kraju Nagorno-Karabah. Armenci niso uspeli v zahtevi, da bi bil ta kraj priključen Armeniji.

Iz Clevelanda in okolice

Balinarski klub SP vabi—

To soboto 30. julija vabi Balinarski klub Slovenske pristave na piknik na SP. Po 6. uri bodo na voljo na žaru pečeni goveji zrezki. Za ples igra orkester Albina Rovana iz Barbertona, O. Pridite!

Piknik Slov. šole sv. Vida—

To nedeljo ste zopet lepo vabljeni na Slovensko pristavo in sicer na piknik Slovenske šole pri Sv. Vidu. Ob 11.30 bo č.g. Jože Božnar daroval sv. mašo, po maši bo pa kosilo in tudi srečolov. (Glejte str. 2)

Klub upokoencev SP—

Člani Kluba upokoencev Slovenske pristave imajo sejo in sestanek to nedeljo 31. julija ob drugi uri popoldne, na Slovenski pristavi. Članstvo vabljen.

Novi grobovi

Mary M. Hochevar

V soboto, 23. julija, zjutraj je v Meridia Euclid bolnišnici umrla 89 let stara Mary M. Hochevar, rojena Macerol, vdova po pok. možu Franku A., mati br. Roberta O.F.M. (Ill.), Mary Ann Mott in Anne Mae Hochevar, 6-krat stara mati, 1-krat prastara mati, sestra Adolpha, Josepha in Ann Longar (vsi že pok.), članica Oltarnega društva pri sv. Kristini, ADZ št. 37, sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ, SZZ št. 32 in Tretjega reda sv. Frančiška. Pogreb bo iz Grdinovega zavoda na Lake Shore Blvd. danes, v torek, v cerkev sv. Kristine dop. ob 9.30 in od tam na pokopališče Vernih duš. Družina priporoča darove v pokojničin spomin Franciscan Fathers, c/o St. Mary's Seminary, 1400 Main St., Lemont, IL 60439.

Charles Stark (Starc)

V nedeljo, 24. julija, je nenadno umrl 73 let stari Charles Stark (Starc), sin Antona in Frances, roj. Pozelnik (oba že pok.), brat Frances Schauer in Peggy (pok.), stric Johna Schauer, prastric. Pogreb bo iz Zak zavoda, 6016 St. Clair Ave., jutri, v sredo, v cerkev sv. Vida dop. ob 9.30 in od tam na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Mary L. Vargo

V petek, 22. julija, je v Lake Shore Manor Care negovališču umrla 82 let stara Mary L. Vargo, rojena Stragisher (Straziscar), mati Williama J. in Raymonda H. (Fla.), 6-krat stara mati, 2-krat prastara mati, sestra s. Ewalde O.S.F., s. Rose Agnes O.S.F., č.g. Henry Paul Stragisher-a, č.g. Raphael Stragisher-a ter že pok. Josepha in Alexandra

(dali na str. 8)

Piknik lepo uspel—

Preteklo soboto se je več sto članov in članic ADZ udeležilo letnega Nevburškega dneva piknika na letovišču ADZ v Leroyju. Polko mašo je ob veliki udeležbi daroval č.g. Joseph Ozimek iz Barbertona, ob spremljavi Vadjalovega orkestra.

Kresov nastop se bliža—

Že danes vas opozorimo, da bo folklorna skupina Kres nastopila na Slovenski pristavi v soboto, 20. avgusta. Po nastopu bodo za ples in zabavo v prosti naravi igrali Veseli Slovenci. Rezervirajte si ta dan za Kresov nastop na SP!

Demonstracijo pripravljajo—

Kot poroča današnji Cleveland Plain Dealer, nameravajo napovedovalci etničnih oddaj, ki jih je 15. julija ukinila javna radio postaja WCPN, organizirati demonstracijo pred to postajo na 3100 Chester Ave. Demonstracija bo to nedeljo popoldne ob 1. uri. V zadevo se je pomešal sen. Howard Metzenbaum, ki seveda išče podporo med etničnimi volivci proti županu Voinovichu. Radio postaja čuti pritisk in je obljubila odgovor za ta petek. Slišati pa je, da je med pogoji, ki so jih pripravljene sprejeti vsaj nekateri napovedovalci teh programov, naj bo na nekaterih programih več angleščine. Za slovensko oddajo g. Tonyja Petkovška tega problema ni, ker je bila oddaja v celoti v angleščini in je najbrž bila med najbolj poslušanimi od vseh oddaj, ki so bile na WCPN.

Gradivo za slovensko ustavo—

Po zaslugi Svobodne Slovenije v Argentini smo prejeli fotokopijo publikacije »Teze za ustavo republike Slovenije«, ki je delo Društva slovenskih pisateljev. »Teze« bomo začeli objavljati prihodnji torek. Naj še omenimo, da na str. 3 poročamo o najnovejših dogodkih v zvezi s sojenjem sodelavcem mladinske revije Mladine s strani vojske v Ljubljani.

Romanje v Frank—

Prijave za avtobuse, ki bodo peljali romarje v Frank, O. 28. avgusta sprejemajo:

Lojze Bajc _____ 486-3515
Vinko Rozman _____ 881-2015
pri sv. Vidu _____ 361-1444
Mary Kokalj _____ 835-9417

VREME

Spremenljivo oblačno z možnostjo dežja danes. Najvišja temperatura okoli 82° F. Deloma sončno jutri z najvišjo temperaturo okoli 85° F. V četrtek pretežno sončno z najvišjo temperaturo okoli 88° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 0-400)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države:

\$36 na leto; \$21 za 6 mesecev; \$18 za 3 mesece

Kanada:

\$45 na leto; \$30 za 6 mesecev; \$20 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$48 na leto; za petkovo izdajo \$28

Petkova AD (letna): ZDA: \$21; Kanada: \$25;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$28

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$36.00 - year; \$21.00 - 6 mos.; \$18.00 - 3 mos.

Canada:

\$45.00 - year; \$30.00 - 6 mos.; \$20.00 - 3 mos.

Foreign:

\$48.00 per year; \$28 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$21.00 - year; Canada: \$25.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 54 Tuesday, July 26, 1988



Sposojeni komentar...

Slovenija brani svojo pot

Jugoslovansko smučarsko moštvo, ki je z imeni kot Mateja Svet, Rok Petrovič ali Bojan Križaj zapisalo zadnja leta in tudi sedaj v Calgary marsikakšen uspeh, je zgolj slovensko »podjetje« in plačevano od slovenske industrije. Iz ostalih delov države priteka le malo podpore. Mnogi Slovenci se zato jezijo, da ti smučarji startajo pod jugoslovansko zastavo in ne smejo nositi slovenske.

To, samo po sebi vprašanje druge vrste, prihaja v položaju, ki zbujajo v Sloveniji vedno večje nezadovoljstvo, celo brezupnost, v zadnjem času pa tudi bojazen. Politika zvezne vlade pod Mikuličem, razvoj v Srbiji in vojni nameni pri delih vojaškega vodstva, ki so prišli na dan - vse to se razvija preveč proti slovenskim, tudi partijskim, pogledom. Slovenija zagovarja »civilno družbo«, gospodarske reforme, pogovor brez nedotakljivk. Jarek postaja vedno večji. Posebno je čutiti izzivalni, grozeči in sovražni glas proti Sloveniji in njenemu vodstvu, ki prihaja iz vojske in iz srbskega Beograda.

Doslej so odgovorni krogi v Sloveniji menili, da je edina pot za ustvaritev znosnih odnosov do Slovenije ta, da poskrbijo za boljše odnose v vsej Jugoslaviji. Jože Smole, predsednik Socialistične zveze Slovenije in eden vodilnih predstavnikov »slovenske poti«, misli sicer še zdaj, da bi marsikatero slovensko novost, ki je v ostali Jugoslaviji najprej zbudila neprijetno pozornost, kasneje tudi tam sprejeli. Tako so sporno štafeto na Titov rojstni dan, ki je naletela na odpor najprej v Sloveniji, sedaj odpravili. A tudi Smole opozarja na to, da je politika zvezne vlade pod Mikuličem slovenskim koristim premalo naklonjena.

Zato je splošno nezadovoljstvo v Sloveniji danes večje kot kdaj koli, kot tudi sovražnosti iz ostale Jugoslavije prekašajo vse doslejšnje. Nikdar ni bilo v Ljubljani toliko pritomb nad tem, da morajo Slovenci dajati »za tiste tam doli«. Slišati je o grožnjah z bojkotom proti slovenskemu blagu v nekaterih manj razvitih republikah. Upali so, da bo ministrski predsednik Mikulič maja odstopil. A zdi se, da se hoče obdržati na oblasti s politično podporo manj razvitih republik in vedno bolj tudi Miloševićevega režima v Srbiji. S tem namenom naj bi, tako je čuti v Sloveniji, priklical v življenje tisto »komisijo za pesek v oči« za reforme gospodarskega sistema, od katere ne pričakujejo v Sloveniji ničesar in v katero vodilni slovenski gospodarstveniki sploh niso vstopili.

Tako je pridobila na teži spet tista druga misel, ki hoče v prvi vrsti braniti slovenske koristi. To ni nikakršna težnja po ločitvi. Sicer bi si danes, kot je pokazala neka anketa, 53% Slovencev lahko »predstavljalo« obstoj svojega naroda zunaj Jugoslavije, a pretežno imajo tudi sedaj tak korak za neuresničljiv. Kakršna koli izjava o neodvisnosti bi izževala takojšnji poseg vojske. Po drugi plati vlada po slovenskih političnih uradih in pri slovenskem razumništvu soglasje o

Misli ob zadnji prireditvi Slovenske šole

PIKNIK NA PRISTAVI

CLEVELAND, O. - Kaj vse nam prihaja na misel ob pripravi na šolsko prireditev?

Ko pregledujemo seznam šolskih otrok, moramo priznati, da je skupina teh manjša kot bi želeli. Letos je končalo osmi razred le šest učencev. Zaradi malega števila pa veselje nad uspehom ni manjše ne pri otrocih, ne pri starših, pa tudi ne pri vodstvu Slovenske šole. Priprava in delo za vzgojo šestih učencev resnično ni dosti manjša in nič manj zahtevna, kot bi bila za večjo skupino.

Našo šolo bi vsako leto prav lahko končalo več učencev, ko bi se vsi starši zavedali, kaj pomeni, če njih otroci dobe vsaj osnovno znanje materinega jezika. Redno bi jih pošiljali k pouku!

V nižjih razredih je število učencev prav zadovoljivo. To kaže, da je zanimanje za Slovensko šolo še živo. Tudi otroci sami radi hodijo k pouku. Ko pa doraščajo, se v njih zbudi nek odpor do vsega, kar zahteva trud in se sobotni šoli izmikajo. Tedaj je potrebno, da starši stojijo otroku ob strani, mu pomagajo in mu vlivajo poguma. Potem je ob zaključku šolskega leta zadovoljstvo v srcu vseh, ki so se med letom soočali s težavami

in jih uspešno premagovali.

Odbor staršev izreka iskreno zahvalo vsemu učiteljskemu zboru, ki je s svojim učenim programom vodil učence pri spoznavanju slovenskega jezika in jih seznanjal z našimi tradicijami. Zahvaljuje pa se tudi vsej clevelandski skupnosti, ki je delu šole sledila, jo podpirala in obiskovala šolske prireditve.

To nedeljo, 31. julija, bo na Slovenski pristavi ob pol dvanajstih sv. maša, ki jo bo daroval častiti gospod Jože Božnar. Vsi ste lepo vabljeni k tej sv. maši. Zahvalimo se za vse prejete dobrote in prosimo za božje varstvo še vnaprej.

Po sv. maši bo na voljo kosilo, ki ga naše matere vedno zelo skrbno in okusno pripravijo. Vso šolsko mladino vabimo na vesele igre in tekmovanja, pri katerih bodo zmagovalci primerno nagajeni. Za tem pa bomo v sodelovanju za zabavo izvedli še srečolov z lepimi dobitki.

Pridružite se na pikniku vsem, ki so na različne načine povezani z delom za obstoj Slovenske šole. Naj vas ne zadržuje vročina, niti dež, saj je na Pristavi dovolj sence pa tudi dosti strehe!

Na svidenje!

J.M.L.

Orgle pri Sv. Vidu v Clevelandu

(V najnovejši številki Ave Marije je p. Vendelin Špendov OFM opisal orgle pri Sv. Vidu v Clevelandu. Mnogi, a ne vsi naši naročniki so naročeni na AM in zato ponatisnem ta članek za naše bralce. Ur.

LEMONT, Ill. - Rojaki, ki živijo v Clevelandu, Ohio, se ponajbolj s tremi župnijami: Sv. Vida, Marije Vnebovzete in Sv. Lovrenca. Če prištevamo še ono v Euclidu, najdemo v »velikem Clevelandu« kar štiri slovenske župnije. Vsaka od teh ima tudi svoji cerkvi primerne orgle, saj si slovenski človek ne more predstavljati božje službe, zlasti slovesnejše, brez petja in blagega zvoka orgelskih piščali. Največja od teh cerkva je v župniji Sv. Vida, ob znani cesti St. Clair, ne daleč od mestnega centra. Tokrat torej nekoliko o orglah te mogočne cerkve.

Župnija Sv. Vida letos obhaja 95-letnico obstoja. Ustanovljena je bila leta 1893. Še vedno je med najmočnejšimi in najboljšimi v škofiji, pa tudi menda med slovenskimi župnijami širom Amerike. Pač zavednost, skrb, vernost in velikodušnost rojakov. Župnija sv. Vida ima za seboj zanimivo zgodovino, vendar pa

nas tu ne zanima toliko zgodovina župnije same, kakor cerkve in mogočnih orgel, ki krasijo kor nad glavnim vhodom.

Ko je stara cerkev postala premajhna in je dotrajala, je tedanji župnik Msgr. Jernej Ponikvar poskrbel za novo, sedanjo, ki je bila dograjena in posvečena leta 1932. Še predno je bila cerkev posvečena, je bila sklenjena pogodba z orglarsko delavnico Votteler-Holtkamp-Sparling iz Clevelanda za instrument s 43 registri na 3 manualih in pedalu. Po pogodbi, ki je bila podpisana 10. aprila 1932, so tedaj orgle stale \$11,000.00. (Dandanes bi za take orgle desetkrat toliko ne bilo dovolj.)

Prvi ali glavni manual ima 13 registrov, drugi 10, tretji 8, pedal pa enajst. V pedalu so štirje 16-čevljski registri, ki so bistveni za pedal, dodan jim je pa še 32-čevljski register (pri tem je največja piščal visoka 32 čevljev). Teh pet registrov daje osnovno celotnemu orgelskemu zvoku, zato je pri orglah te velikosti 32-čevljski register velikega pomena. V pedalu so dalje še trije 8-čevljski, dva 4-čevljska. Dodan je še kvintni register, ki daje celotnemu zvoku pedalnih piščali bolj zgoščen in soliden ton.

tem, da Slovenija pravice samoodločitve z vstopom v jugoslovansko državo nikakor ni »porabila«, kot to občasno zatrjujejo po drugih delih Jugoslavije, in sicer po očitno napačnem tolmačenju sedanje ustave, kot pravijo v Sloveniji.

Slovenci želijo danes braniti »posebno slovensko pot« znotraj Jugoslavije. Kulturno in glede političnega ozračja je to že uspelo, čeprav dajo neudeleženi opazovalcem ko-

(dalje na str. 4)

Glavni register, vrsta piščali, v vsakih orglah je principal, ki ga v tej deželi navadno imenujejo Open diapason in je večkrat v ospredju, pročelju orgel. Tako tudi v teh orglah, kar daje mogočen vtis ob pogledu na kor.

Zanimivost vsakih orgel — še več, prava umetnost — je razporeditev in izbira registrov po moči in barvnih otenkih: principal, flavte, rezoči registri (gambe, salicionali), jezičniki in alikvoti. V orglah, ki jih obravnavamo, prevladuje flavtni ton. Kadar pa organist odpre vse registre in ko pritegne še jezičnike, zlasti trobento, orgle zadone mogočno. Pri tej mogočnosti pogrešamo briljantnost, ker na vseh manualih primanjkuje registrov z visokimi piščalmi, z alikvoti in miksturami. Prav ti, alikvoti, visoki registri in miksture bi dale temni barvi celotnih orgel briljantnost in jasnost, ki jo sedaj pogrešamo. Orgle so bile pač izdelek kompanije, ki je v tistem času še vedno postavljala tako imenovane »orkestralne orgle«. Zato sedanji župnik Father Jože Božnar z organistom in izvedenci dela načrte, kako bi orgle izboljšal, kar je z leti marsikaj zastarelo, se pokvarilo in zato kot celota orgle niso več to, kar bi človek pričakoval.

Toliko na kratko o orglah svetovidske cerkve, čeprav bi bilo mogoče še mnogo razpravljati, vendar bi s tem zašli preveč v stroko samo. Zato v naslednjem še nekaj vrstic iz vrste organistov, ki so izvajali iz teh orgel melodije in harmonije slovenske cerkvene glasbe. V kolikor je bilo mogoče dognati, je bil prvi organist pri Sv. Vidu Matej Holmar, in sicer od 1912 do 1923, ko se je vrnil v domovino, v svojo ljubo Višnjo goro.

Holmarju je sledil Peter Snovršnik do leta 1949, ko je prevzel službo organista in zborovodje Martin Košnik do svoje smrti leta 1979. Po njem je dobrih osem let vodil petje Peter Johnson. Sedanji organist, David W. Krizan, je po nastopu v kratkih mesecih pripravil z zborom »Lira« obširen program cerkvene glasbe, ki ga je podal na koncertu 18. oktobra 1987. Program je obsegal prerez slovenske cerkvene glasbe po dobah cerkvenega leta.

Ko govorimo o orglah in organistih, ne smemo obiti cerkvenega zbora, ki si je pri Sv. Vidu izbral ime »LIRA«. Letos »Lira« obhaja 75-letnico ustanovitve. Matej Holmar je s tedanjim župnikom Msgrjem Ponikvarjem in navdušenimi pevci 21. septembra 1912 ustanovil zbor, ki se je skozi 75 let obstoja živahno udeleževal v cerkvi pri božji službi, s koncertnimi nastopi doma in drugod, pa tudi pri marsikateri radijski oddaji je bil zelo dobrodošel. Daj Bog, da bi slovenska pesem še dolgo odmevala s kora cerkve Sv. Vida v slavo Bogu in v pobožnost, v tolažbo in veselje vernih Slovenskih rojakov.

p. Vendelin Špendov OFM

Besedni »demokrat« J. Smole ne more iz svoje kože

Pred meseci je g. Vinko Levstik, znan mnogim našim bralcem osebno in tudi kot lastnik lepega hotela Palace v središču Gorice, Italija, naslovil odprto pismo na predsednika Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenija Jožeta Smoleta. Odprto pismo je bilo vrnjeno g. Levstiku od vodje kabineta predsednika Smoleta tov.

Alenke Kocjanove z razlogom, ki ga lahko berete sami. Namesto da bi postavili odgovor z našimi črkami, smo pismo oz. odgovor reproducirali. Na to odgovor je g. Levstik pripravil poseben odgovor tovarišici Kocjanovi oz. preds. Smoletu, ki ga posredujemo našim bralcem v celoti:

Spoštovani!

Potrjujem prejem oziroma vrnitev od Vas protokolirane- ga mojega Odprtega pisma predsedniku SZDL Slovenije g. Jožetu Smoletu skupaj s spremnim pismom.

Najprej sem Vam dolžan zahvale, da ste posvetili toliko pozornosti mojemu pismu in mi sploh odgovorili. Res nisem pričakoval tega.

Čeprav je minilo že 42 let, kmalu bo 43, me vse do danes še niste obsodili za tisto, česar mi v pismu obdolžujete, zato mi delate krivico vse do tedaj, dokler ne bo sodno dokazano nasprotno. Vaš brezobziren in nasprotno. Vaš brezobziren in obdolžujoč odgovor je pa po tukajšnjih (= italijanskih, op. ur. AD.) zakonih celo kazniv.

Kot člana in aktivista OF so me fašisti odpeljali v celico za talce v begunjski kasarni leta 1942. Kasneje v Gonars in nato še na prisilno delo pri Perugi v Italiji. Po kapitulaciji fašizma sem pobegnil iz taborišča in stopil v Vipavski dolini v Gradnikovo brigado in kasneje v Ljubljansko X. brigado. Tu sem odkril »pravi obraz OF«. Predvsem borbo za Stalina in komunizem oz. borbo za oblast. Tu sem prišel v veliko krizo, ko sem vse to gledal in doživljal. Odklonitev vabila v SKOJ in nato še nekatera moja kritična gledanja so bila kmalu dovoljšna »vzrok«, da sem bil obsojen na smrt.

Se potem čudite, da sem končal pri domobrancih?! Tudi domobranci so bili volja in izraz slovenskega naroda. Takrat, ko je bilo partizanov 7000, je bilo domobrancev 11.000. Domobranci se niso

borili proti slovenskemu narodu, temveč proti komunizmu stalinističnega kova. Dejansko so se partizani borili proti večinski volji slovenskega naroda. Po končani vojni ste pa naredili največji rododomor, ko ste brez vsake sodbe pobili okoli 11.000 slovenskih domobrancev in kakih 3000 civilistov!

Ne pišem teh vrstic za polemiko, temveč samo za to, da Vam malo osvežim spomin in izprašam vest. Verjetno nosite za takratna dejanja tudi Vi odgovornost; če ne bi bilo tako, me ne bi na tak način obravnavali.

Zaradi vsega zgoraj na kratko omenjenega me res danes, v letu 1988, čudi Vaš brezkompromisni odgovor. Tega od človeka, ki se iz dneva v dan zavzema za demokratizacijo domače dežele, za zdravo reformiranje preživelih ustavnih in drugih zakonskih aktov, za nujno reformiranje ekonomskega sistema, za izboljšanje poraznega stanja življenjskih razmer nekaterih slojev prebivalstva itd. Za vse to se javno zavzimate, kot lahko prebiram, gospod Smole!

Gre seveda za to, da že enkrat MORAMO začeti sklepati kompromise, pa tudi odpustiti. Sprava je nujna. Zaradi ljudi, ki jim vladate in zaradi mnogih po svetu, ki jim še vedno ne dovolite vstopa v domovino.

Vedno znova prebiram tekste iz domovine, kako si izobraženci in mladi želijo spodobnega življenja in so počasi že kar zasovražili to Vašo in našo »NOB«. Ne Vi, ni mi jim

nimamo pravice kratiti svobode in spodobnega življenja s tem, da se obkladamo z »zločinci«, s »sodelavci okupatorja«, skratka z vsem tem ideološkim diskvalificiranjem oziroma onemogočanjem. Zavedajte se že enkrat, da je Vaše ustvarjanje in neizmerno ohranjanje ideološke floskule »Slovenska politična emigracija« 43 let po koncu pobijanj popolnoma kontraproduktivno.

Sedaj so časi miru, vzpostavljanj nujnih dialogov, tehnoloških in duhovnih prenavljanj, ne pa ponavljanj in spet obnavljanj starih sovražnosti. Ali se ne zavedate, da s tem zanikujete oziroma sami sebi onemogočate vse, za kar se kot politik morate zavzemati?! 43 let kasneje se mora prenehati z diskvalificiranjem in diferenciranjem, še posebej, ker je domača kritična javnost (opozicija) do Vaše politike dosti bolj stroga, kot pa »Slovenska politična emigracija« zunaj.

Kaj bodo nam in mladim očitki o »morilcih« in »sodelavcih z okupatorjem«, ki so milorečeno povsem nedokazljiva zadeva, kaj bo meni na primer pomagalo ozmerjanje nekaterih iz starejše slovenske politične garniture v domovini, češ da so morilci, nesposobneži in podobno, kaj nam bo vso to omenjanje pobojev, povojnih sodnih procesov, zavrožene kmetijske politike, vzrokov za katastrofalno stanje v gospodarstvu, za životarjenje, za mizerno stanje slovenske prometne infrastrukture, delovnih pogojev, ekoloških katastrof in ne nazadnje dejstva, da je narodna integriteta slovenskega naroda vedno bolj ogrožena itd. itd.

Z ideološkimi obkladanji vsega tega nikakor ne bomo rešili.

Mnenja o »Slovenski politični emigraciji« boste nujno morali spremeniti. Mladim ste nas leta in desetletja prikazovali kot neko pošast, vcepljali ste jim sovraštvo do nas, kar je bilo in je še danes posebej povsem napačno in ste nam s tem počeli nepopisno krivico. Na srečo mladina sama krepko odkriva, kakšna je resnica.

Saj ni težko nekoga narediti za sovražnika, če ga kot takega rabiš (!), ter mu nato na mejah z orožjem preprečevati vstop v domovino, verjetno se je res težje CIVILIZACIJSKO NORMALNO obnašati. Torej, za današnji čas, odpustiti eni drugim, vendar vedenje iz preteklosti nositi v sebi kot opozorila, da se ne bi nikoli več dogajalo kaj podobnega.

Slovenska zemlja in človek na njej sta skozi zgodovino bila in sta še danes zelo ogrožena, ampak ogrožamo in škodujemo si tudi sami. Pa še kako!

SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

REPUBLIŠKA
KONFERENCA

Kabinet predsednika

Opr. št. 02.3/117

Datum 3.4.1988

Zadeva

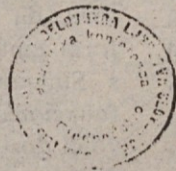
VINKO LEVSTIK

34170 Gorica

Corso Italia 63

Gospod Vinko Levstik!

Skladno z našim prepričanjem in ustaljenim ravnanjem, da s posamezniki, ki so sodelovali pri zločinih in bili na strani okupatorja v boju zoper slovenski narod, nismo imeli, nimamo in ne nameravamo imeti nikakršnih stikov, vam vračamo vaše "Odprto pismo predsedniku SZDL Slovenije".



Vodja kabineta

Alenka Kocjan

[Signature]

Priloga: 1 x

Priporočeno!

Zato, končajmo s starimi metodami, predvsem pa z Vaše strani, saj imate v rokah vso politično in izvršilno moč. Rešujmo drug mimo drugega in drug z drugim raje probleme sedanjega modernega življenja. Teh problemov nam nikakor ne bo zmanjkalo.

Gospod Smole, za konec še zadnje vprašanje in vabilo. Kdo dejansko ogroža danes slovenski narod? Vojska ali »Slovenska politična emigracija«?! Slednja ni bila nikoli proti slovenskemu narodu in domovini, ker je tudi ona del tega naroda, bila pa je proti stalinističnemu komunizmu, ki je bil protipravno vsiljen narodu. Zato je skrajni čas, da »Slovenski politični emigraciji« vrnete tudi vse pravice. Doslej je do svojega naroda imela samo dolžnosti ne pa tudi pravic, da bi lahko tudi dejansko soodložala pri današnji in bodoči usodi Slovenije.

S spoštovanjem!

Levstik Vinko

Gorica, 12. junija 1988.

Sojenje Janši, Tasiću, Borštnerju in Zavrlu se pričelo 18. julija

CLEVELAND, O. - Po zaslugi naročnika našega lista smo prejeli več poročil o prvih dneh sodnega procesa zoper Janeza Janšo, Davida Tasića, Ivana Borštnerja in Francija Zavrla. Vsi so obtoženi izdajanja vojaških tajnosti in se branijo pred 5-članskim Ljubljanskim vojaškim sodiščem.

Sodišče je zavrnilo zahteve, da sojenju prisostvujejo domači in tuji novinarji, prav tako zavrnilo prošnje slovenske SZDL, da bi bilo sojenje javno, da bi se mogli obtoženci braniti s prostosti, in da bi lahko imeli civilne odvetnike. Vojaki so prvi dan sojenja s silo odstranili civilnega odvetnika Zavrla, ko je skušal ostati v sodni dvorani. Vojaško sodišče je celo odklonilo, da bi poteku sojenja sledili strokovnjaki ljubljanske pravne fakultete, za kar je predsednik slovenske SZDL Jože Smole izrazil

(Dalje na str. 4)

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$40, dvoposteljna soba \$62. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš cimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI



PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

KONCERT

koroškega pevskega zbora

GALLUS

v soboto 27. avgusta 1988 — začetek ob 7h zvečer
v Slovenskem narodnem domu, 6417 St. Clair Ave.

za ples igra orkester Veseli Slovenci

Dar: \$7.00

Kličite: 944-5922

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

V družinski lasti že 85 let

Zmagoslavje kot tragedija

**Perestrojka v zgodovini: general in zgodovinar
Dimitrij Volkonogov piše »dokončno« biografijo
Josefa Vissarijonoviča Stalina**

Na prsih svoje zelene uniforme grahove barve zgodovinar nosi trakove, deset vrst vojaških odlikovanj. General sovjetske vojske Dimitrij Volkonogov je sredi enega najpomembnejših del, ki nastajajo v državi, piše namreč Stalinov življenjepis v dveh delih.

Nobena politična osebnost, celo Lenin, ni tako zaznamovala sedanje sovjetske države kot Stalin.

Odgovoren je za milijone mrtvih med njegovo vladavino terorja, poleg tega pa je Stalin zapustil avtoritarni politični sistem, prežet z »boleznijo« birokracije in poveljniške administracije, kot pravi Mihail Gorbačov. Volkonogov je bil delegat na posebni partijski konferenci v Kremlju, sedel pa je tudi v kongresni palači, ko je Gorbačov prebral enega najpomembnejših političnih govorov od leta 1956, ko je Nikita Hruščov razkril Stalinove zločine.

A navkljub sproščenemu govorenju in časniškim člankom o Stalinovem »kultu osebnosti« v Sovjetski zvezi še vedno ni dovoljeno objavljati znanstvene biografije. Delo, ki ga piše Volkonogov z naslovom »Zmagoslavje in tragedija«, naj bi izšlo prihodnje leto, izvirke pa bo objavil časnik Oktober.

»Predvsem hočem napisati resnico,« je zatrdil Volkonogov, ko se je srečal z zahodnimi in sovjetskimi novinarji. »Potrebujemo resnico o Stalinu. Želim pokazati, kako je zmagoslavje neke osebe prineslo tragedijo ljudstvu.« Volkonogov je s krvjo povezan s temo, o kateri piše: »Imel sem osem let. Moj oče je bil agronom. Nekdo ga ni maral. Neke noči so ga poklicali na sesta-

nek. Nikoli se ni vrnil.«

Volkonogov, ki je tudi direktor Inštituta za vojaško zgodovino, je z raziskovalnim delom za življenjepis pričel ukvarjati pred desetimi leti, z neznatnim upanjem, da bo njegovo delo objavljeno. Najprej je intervjuval ljudi, ki so poznali Stalina. Kasneje je zaprosil za dostop do materiala v kongresni knjižnici in dobil dovoljenje. Toda najpomembnejše informacije — ki bi ločile delo Volkonogova od drugih knjig, objavljenih doma in na tujem — so v arhivih, ki so bili desetletja skriti zgodovinarjem. Ko je Gorbačov ugotovil, da njegov program reform zahteva popoln obračun s Stalinovim obdobjem, so funkcionarji Volkonogovu dovolili dostop do tisočev dokumentov. »Nihče ni imel možnosti, da vidi toliko papirjev o Stalinu kot jaz,« je dejal.

Volkonogov ugotavlja, da je prebral tisoče zapisov, pisem in poročil, ki jih je narekoval Stalin. Za razliko od drugih sovjetskih zgodovinarjev, je »popolnoma« prepričan, da je Stalin osebno ukazal eksekucije in državni teror. »Natančno je vedel, kaj se je tedaj dogajalo,« je zatrdil Volkonogov.

»Ko sem prebiral arhive vojaškega sodišča, mi je bilo slabo, vso noč nisem mogel spati. Obtožence so spraševali, ali so krivi. Odgovarjali so tako ali drugače, a to ni bilo pomembno. Vse so usmrtili. Kakšna vrsta cinizma se skriva za tem početjem? Med življenjem in smrtjo je tenka nitka in če jo človek skuša strgati, pretrga tudi nit razvoja vesolja.«

Zahodni zgodovinarji so dolgo časa proučevali podatke o prebivalstvu, samo zato, da

bi določili, koliko milijonov je umrlo zaradi Stalinove nadutosti in krutosti. Ko so ga vprašali po njegovi oceni, je Volkonogov dejal: »Našli jo boste v knjigi.«

Nekateri intelektualci menijo, da je težko zaupati vojaku, naj napiše življenjepis Stalina. Drugi trdijo, da prejšnja dela Volkonogova (ki je avtor kakih 30 knjig o filozofiji in zgodovini) niso na najvišji ravni zgodovinskih raziskav. »Skuša biti uravnotežen, kot da bi bile nekatere stvari dobre, druge pa slabe,« je dejal neki pisatelj. »A kako si lahko uravnotežen ob hudiču?«

»Kot Stalinov življenjepisec sem zelo zadovoljen, ker se je v Sovjetski zvezi pojavil Stalinov življenjepisec,« je dejal Robert C. Tucker, upokojeni profesor s princetonske univerze. »Ko bom v začetku prihodnjega leta videl dve knjigi profesorja Volkonogova, bom povedal svoje mnenje.« Tucker je avtor psihobiografije tirana »Stalin kot revolucionar«.

Nekateri namigi kažejo, da bodo v Sovjetski zvezi končno morda vendarle natisnili knjigo »Naj sodi zgodovina«, neprizanesljivi obračun disidentskega zgodovinarja Roya Medvedeva o Stalinovih zločinih. Časniki so polni čedalje točnejših ocen o čistkah, prisilni kolektivizaciji kmetijstva in paktu med Hitlerjem in Stalinom.

Toda knjiga, ki jo piše Volkonogov, je za sedaj edina povsem nova biografija. Pred nedavnim so bralci glasila komunistične partije Pravda imeli priložnost videti izvirke, dolg opis Stalinovih dejanj pred pričetkom druge svetovne vojne. Stalinova navada, da »sliši samo tisto, kar je hotel slišati,« piše Volkonogov, »ga je pripeljala k podpisu nesametnega pakta s Hitlerjem in do nepripravljenosti na nacistično invazijo.« Stalina obtožuje »pomanjkanja poguma« in »izdaje«, ker je v letih pred vojno iz vojaške hierarhije odstranil brezštevilne najvidnejše osebnosti.

Četudi bodo zgodovinarji najverjetneje rehabilitirali Stalinovega tekmeča Leva Trockega, je Volkonogov dejal, da bi prišlo do »podobnih deformacij v državi«, tudi če se ne bi odločili za Stalina, temveč za koga drugega.

»Kot intelektualci bil bi bil Trocki morda primernejši,« je dejal Volkonogov, »vendar je imel sebe rajši celo kot revolucijo. Bil je slab politik. Podobno kot Benito Mussolini, ki je zase rekel, da v petdesetih letih življenja, nikoli ni srečal človeka, ki bi bil pametnejši od njega.« Stalin ni cenil lepih stvari, prijateljev, knjig, prav ničesar razen oblasti. »Oboževal je oblast,« je dejal Volkonogov.

Drugemu tekmeču, Buharinu, je »primanjkovalo volje za oblastjo,« je zatrdil Volkonogov, »in Stalin je vedel, kako izrabiti te pomanjkljivosti.« Volkonogov je prepričan, da je Stalin »moralno kriv« za

Lojze Škerl

Kat. glas

Ali naj se še učimo?

Ko človek brska po raznih revijah in časopisih, po naših in po tujih, vedno znova naleti na vprašanje kateheze, na zahtevo po temeljitem verskem izobraževanju. To velja predvsem za odrasle, tudi take, ki so dosegli že višjo stopnjo izobrazbe, a se v verskih vprašanjih in zahtevah le bolj malo spoznajo. O vsem tem niso poučeni in ker niso poučeni, so negotovi za dobro stvar.

Danes pa potrebujemo pravi krščanski ponos, zakoreninjenost v temeljnih človeških vrednotah in moralno pokončnost. A kako se boš za vse to odločal, ko pa ne veš, kaj to pomeni? Zakaj bi moral k maši? Kje ima moja vera svojo podlago in trdnost? Kaj mi pomenijo Bog, Kristus, Cerkev, krščanstvo, ljubezen do bližnjega? Ali naj imajo te stvarnosti kakšen vpliv na moje življenje? Kako naj se živa vera razodeva v mojem življenju in ravnanju?

Če bi naši ljudje, tudi tisti, ki se smatrajo za verne, skušali dati odgovor na ta vprašanja, bi gotovo ostrmeli nad nevednostjo, nad svojim lastnim neznanjem. Ali ste kdaj poskušali?

Ker ni pravih in zadovoljivih odgovorov, bi morali takoj reči: o vsem tem se moram poučiti! Za današnji čas in razmere ni dovolj versko znanje, ki sem si ga površno prisvojil v šolskih klopih. Poiskati je treba zato primerno pot, čas in kraj. Ne bo šlo brez težav, a začeti je treba.

Tu se oglašja klic po katehezi za odrasle, po verskem izobraževanju odraslih. In to v širnem svetu, kakor tudi pri nas. Dobra volja je, a odziv je zelo skromen.

Zakaj poleg neznanja je zelo razširjena brezbržnost za verska vprašanja. Če ne celo odklonilno zadržanje. Kaj bom poslušal duhovnika, ko pa ta oznanja vedno isto — resnice in dejstva, ki jih današnji svet ne more sprejeti? Če sem veren, ne morem izhajati v svetu, ki pozna poti in sredstva, ki niso v skladu s Kristusovim veselim oznanilom. V svetu, ki mu je poštenost deveta briga, poslušnost Cerkvi izraz zamujenosti, ljubezen do Boga in do bližnjega le klic ubogega po pomoči, moram pač živeti. A kako naj se temu uprem? Kako bom v življenju uspel? Tako pridemo do preloma med vero in življenjem. To se pravi: grem za življenjem in pustim vero.

Kristus je rekel: »Pojdite po vsem svetu in učite vse narode.« In kaj naj učijo? To, kar je on sam učil in izpričeval. In kdo naj gre? Vsak izmed nas, ki je bil krščen in birman, je poklican k temu delu.

umore Sergeja Kirova in Trockega. Umor Kirova je izkoristil kot pretvezo za iztrebljanje političnih nasprotnikov in za pričetek čistk v tridesetih letih. »Stalin morda ni dal ukazov za umor Kirova, a okoli njega so bili ljudje, ki jim ni bilo treba vselej dajati natančnih ukazov, kaj naj storijo.«

»Kar zadeva razlage, bodo najverjetneje stične točke in razhajanja,« je menil profesor Tucker. »Na primer, po mojem mnenju Stalin ni zgolj »moralno kriv« umora Kirova, temveč je tudi politično odgovoren. Močno pa se strinjam s sovjetskim profesorjem v oceni, da je zmagoslavje enega človeka, Stalina, sprožilo tragi-

gedijo vsega ljudstva.«

Ko je Volkonogov objavil izvirke svoje knjige v Pravdi, je prejel 3.000 pisem. Dve tretjini sta podpirali njegovo delo in kritizirali Stalina, ostanek pisem pa so poslali bodisi stalinisti, ali pa ljudje, ki »so me hoteli samo nadlegovati«.

Po mnenju avtorja naj bi življenjepis pomagal ljudem, da spoznajo svojo preteklost in jo prestajajo. »Kralj Salomon je dejal, da se človek mora naučiti trpljenja in če tega ne znamo, ne moremo spoznavati zgodovine.«

Prevod iz newyorškega časopisa International Herald Tribune.
(Teleks, št. 28, 17. 7. 1988)

Slovenija brani svojo pot

(Nadaljevanje s str. 2)

maj razumljive sovražne plohe besed iz Beograda proti Mladini in določena podtikanja proti slovenskemu vodstvu zaradi slovenske kritike vojske nepristranskim opazovalcem celo tukaj slutiti možnost spora. Mladino sicer urejajo mladi ljudje, a pogosto jo uporabljajo tudi starejši. Zato se sprašujejo v Ljubljani, ali niso bili pri reviji na delu izzivači, ki bi nudili nekaterim priložnost za napade na slovensko vodstvo. Vsekakor je zanimivo, da je bilo zaradi te revije čuti iz določenih krogov po ostali Jugoslaviji izraze kot »protirevolucija«, »napad na Jugoslavijo« ali »poskus razbitja Jugoslavije«.

Slovenski strah se veča ob poskusih, da bi načrtovano reformo zvezne ustave kdo izrabil za centralistične in dogmatične namene. Sicer je že uspelo preprečiti poskus vplivanja na načelo soglasja v Jugoslaviji, a unitaristi in centralisti, pa tudi dogmatiki, se po stranskih poteh vedno znova vračajo. Tako je mogoče brati v beograjski Politiki v zvezi z afero okrog Mladine zahtevo po »enotni uporabi zveznih zakonov«. Prav tako je slišati zahtevo, naj bodo ustavna določila, ki jih je treba spremeniti, sprejeta kot celota in ne posamič. V Sloveniji kritizirajo, da vsebujejo doslednejši predlogi za spremembo ustave komaj kaj o spoštovanju občanovih pravic in svoboščin. Niti odprava zloglasnega člena 133 jugoslovanskega kazenskega zakonika o tako imenovanih »besednih kaznivih dejanjih« se nikamor ne premakne.

Ta članek je izšel v uglednem nemškem listu »Frankfurter Allgemeine Zeitung« že zgodaj aprila letos. Misli so pa še vedno aktualne, posebej če pomislimo, da so po objavi članka sledile vojaške aretacije Janše, Tasiča in Borštnerja kot pritisk na demokratično reformno gibanje v Sloveniji. Ur.

Josef's Hair Design



5235 Wilson Mills Rd.
Richmond Heights, Ohio
461-8544 or 461-5538

Kanadska Domovina

Obisk v Clevelandu in Torontu

ODMEVI S PRERIJE...

(Nadaljujemo in končamo poročilo o njegovem nedavnem obisku v Clevelandu in Torontu, ki ga je pripravil naš dolgoletni lethbridgski dopisnik Pak (Pavle Kveder). Pretekli torek je opisal obisk v Clevelandu, danes pa je na vrsti Toronto. Ur.)

Čas veselih dni v Clevelandu je minil, po štirinajstih dneh smo hvaležni in po prisrčnem slovesu z avtobusom odpotovali v Toronto, kjer smo na večer pristali: svak in svakinja pri Franku in Rozki Pepevnak, mene pa sta nasmejana pričakala Zierfeldova: Francka in Rik. Francka je kot sem jaz Ljubljanka iz iste šentpeterske fare, seznanil in povezal pa naju je igralski oder špitalskega taborišča, kjer smo veselo »kulturovali« s skupino, kateri so pripadali tudi Bucek, Milko Pust, Ciril Šega in drugi.

V Torontu sem bil prvič pred leti, pa sem se videl z znanci poredko, ker sem takrat pripadal počitniški grupi upokojencev in sem moral ubogati njihov urnik.

Topot sem bil pa bolj med domačimi, s Francko in Rikom smo dvakrat prepesčili jezersko obalo, s Francko sva se s podzemno železnico — jaz prvič — peljala v mesto in v stolnico, kjer sva se znašla iz cerkve grede s Šiferjevima in Pepevnakovima, čisto nezgovorjeni, in šli na prigrizek ter nato spet vsak po svojih poteh.

Dobri znanec Franci Cerar me je sobotno popoldne pobral iz odpeljal na ogled starostnega doma Lipa. Moderna stavba s prijetno, mirno okolico se mi je zdela nekako luksuzna, a je udobno prebivališče za stare dni naših rojakov. Bila sva pri sv. maši, ki jo je za domovce bral njihov duhovni vodja g. Franc Sodja, mož, ki sem ga želel spoznati že desetletja. Bil mi je dotlej nekaj dober znanec in svetovalec po bogatih knjigah, ki jih je napisalo njegovo pero: Trenutki molka, Meditacije, in Glejte, že sonce zahaja, me že leta spremljajo kot prebrani odlomki pred večernim umirjenjem.

Daljši razgovor in izmenjava misli po sv. maši, ko mi je s Francijem razkazoval cel dom in okolje, mi bo za vse dni ostal dragocen spomin srečanja z duhovno globokim in čudovito preprostim gospodom. Res dragoceni utrinki srečanja, posebno še, ko sem tedne pred temile počitnicami prebral njegovo zadnje literarno in duhovno bogastvo, darovano nam v njegovi knjigi Pisma mrtvemu bratu.

Prijazen razgovor mi je po-

trdil lepo sliko, ki sem si jo preko njegovih knjig ustvaril o njem. Ko sem mu omenil, da imam tudi jaz hudo rad gore in sem včasih malo trmast, mi je smeje dodal: »Jaz tudi, saj sem Bohinjčan!« Hvala Vam, g. Franc Sodja!

Pa še nekaj sem slučajno odkril, ko mi je nekdo omenil, da živi v domu neki dr. Zdenko Švigelj. Posvetilo se mi je ob omembi tega imena, da mora to biti eden od naših prvih povojnih slovenskih smučarjev. Sum se mi je izpolnil, ko sva po spoznanju govorila o tem in sem uganil, da je bil on med prvimi slovenskimi zimskimi Olimpijci, ki je še z nekaj slovenskimi smučarskimi tekači sodeloval na prvih zimskih olimpijskih igrah 1. 1924 v St. Chamonixu v Franciji.

Govorila sva o tem in minulih zimskih olimpijskih igrah v Calgaryju. Ni mi vedel povedati, koliko je star, pa bo verjetno držalo, ko je dejal: »menda 85 let«. V pogovoru sem spoznal, da se mu je to in ono miselno nekako vozljalo. Pohvalil pa mi je sobo v domu in dobro oskrbo, češ, da je z obema zadovoljen. Morda bo komu v domu uspelo več zvedeti o njem, kaj je počel v Torontu pred upokojitvijo, kako je zašel v Kanado in, končno, v mirno okolje doma Lipe.

Po nedeljski službi božji — o, kako prijetno je slišati spet samo slovensko cerkveno petje cele zbrane množice! — je sledilo po-mašno srečanje, kot svoje dni doma, pred cerkvijo. Spet kratki pogovori s torontskimi sorojaki, katerih razumljivo po več desetletjih nisem poznal, ne po obrazu in mnoge niti po imenu. Pa saj prisrčen stisk roke pove veliko z lastno govorico.

Za dobro uro me je potegnil na svoj dom dobri znanec g. ing. Vojko Bratina, kjer nama je tisto nedeljo dežurna zdravnica gospa dr. Slavka, stregla na vse viže s sadnimi in sladkimi dobrotami, jaz pa kar zamaknjen občudoval bogato knjižnico njunega doma. In koliko originalnih umetnin slovenskega umetniškega duha je v teh zbirkah! Mimogrede sem opazil dela slikarja Mihe Maleža, skice, slike in kipe Franceta Goršeta, ki je večkrat domoval pri njima. Kamor se ozreš, vidiš sijajne originalne umetnine. In knjig! Kupe in kupe. »Samo v spalnico ne smejo,« mi je smeje pojasnila naša priznana zdravnica.

En večer pa je zbral nas vse Lethbridgane, Pepevnakova in Zierfeldova na domu Zierfeldovih na klepet. Riko nam je pokazal veliko skioptičnih

slik z njunih potovanj po svetu in pa slovenske kraje in gore, ki jih je ujel v svoj fotoaparat ob obiskih stare domovine.

Torontski znanci so nas popotnike z zahoda povabili na prijeten večer in obilno večerjo v slovensko restavracijo, kjer se je poleg naših štirih gostiteljev zbral skoro cel Cerarjev rod. Ko sem med drugimi zagledal tudi nasmejanega in neumornega graditelja g. župnika Janeza Kopača in torontskega trubadurja Blaža Potočnika in je g. Kopaču in meni gospa Marica Cerarjeva pripela slovenski pušljec — rdeč nagelj in vršič rožmarina — se mi je posvetilo, da je tole združenje namenjeno praznovanju najinih rojstnih dni.

Okusna večerja s slovenskim vinom je razgrela priliko v lep domači večer, domačni razgovor in ne nazadnje še pesem in kratke besede naju slavlencev. Vse je bilo lepo, nisem pa preveč navdušen, ker se tvoja cenjena družba veseli in praznuje ker si star in ti po besedah g. Sodje »sonce zahaja«. Hvala vsem za prijetno presenečenje za najin »65 preč« dan! Svoje dni smo doma zalili le godovni dan in ni bilo nič ugibanja, kateri po vrsti je.

Lepo je bilo tole zadnje srečanje in z g. župnikom Kopačem sva soglasno hvaležna vsem za pozornost. Je pa kot vedno težko iti narazen od znancev in prijateljem novim dnem nasproti, posebno še, če te jutri odnese letalo tisoče kilometrov daleč, četudi domov.

Predzadnji dan obiska v Torontu pa nas je Franko zapeljal v Midland, pa znano lepo božjo pot, kjer je tudi slovenski križ znak slovenskega bivanja v Torontu in okolici. Razgledali smo si lep kraj, nato pa še obiskali sorojaka Stražiščana. G. Joža in gospa Erna Vrhovnik, soseda mojega svaka Franca in svakinje Mare oz. Navčkovih, sta nas res »po gorenjsko« pogostila. Sosedje so veselo povezovali in spleтали spomine. Kako ne, če je srečanje po 40 in več letih.

Ko smo v pogovoru pretolkli vojno in se v spominih znašli spet v taborišču Spittalu ob Dravi, nam je g. Joža zaupal ter omenil, kako je bil med petimi srečnimi pari, ki so jih s posebnim dovoljenjem, kot prve begunce poročili v taborišču. Dogodek je bil pomemben, saj je pesnik to svečanost ovekovečil v naslednji pesmi:

*Danes so Medvedje se ženili,
in Volkovi so jih poročili,
pesmi so jim peli pevci zbrani,
dirigirali so jim Cigani...*

(dalje na str. 6)

DOM LIPA

TORONTO, Ont. — Leta 1972 je prva skupina torontskih Slovencev začela z resnim delom za uresničenje te ideje. V letu 1977 je bila ta skupina uradno sprejeta v provinci Ontario kot dobrodelna organizacija z imenom Slovenian Linden Foundation. V letu 1979 so kupili v občini Etobicoke primerno zemljišče po ugodni ceni. Koncem leta 1987 je novo, obširno poslopje, zgrajeno po najnovejših gradbenih in zdravstvenih predpisih ontarijske in krajevnih oblasti, bilo pripravljeno za sprejem stanovalcev.

Ker smo Slovenci že več kot 1200 let verno ljudstvo in se držimo pregovora »Z Bogom začni vsako delo, da bo uspeh imelo«, tako tudi to zadnje, za ontarijsko slovensko skupnost največje podjetje, začeli z blagoslovitvijo nove kapele Kristusovega vstajenja, ki se nahaja ob strani glavnega poslopja. Slovesnost je izvršil naš rojak dr. Alojzij Ambrožič, torontski nadškof-koadjutor, v nedeljo pred Božičem 1987.

Po zakonih ontarijske vlade (Ministry of Community and Social Services, Ministry of Health) se delovanje starostnega doma Lipa razvija v štirih smereh. Tam je sedaj 34 samskih sob (residential) za starejše in invalide, telesno prizadete, ki si žele mirno, urejeno življenje; 30 sob za onemogle in bolehnne (extended care), ki potrebujejo več kot uro in pol bolniške dnevne strelje. Po Ontarijskem zakonu starostni dom ne sme sprejemati bolnikov z nalezljivo boleznijo, umobolnih in alkoholikov. Starejši in osamelci ljudje, ki živijo v lastnih domovih ali stanovanjih, bodo v domu našli čez dan razvedrilo in raznovrstne prilike za družbeno udejstvovanje (Day care — New horizons). Tistim pa, ki potrebujejo in žele pomoč na domu, bodo uslužbenci Doma Lipa ali prostovoljci nudili občasno pomoč pri raznih hišnih delih, obiskih zdravnikov, nakupovanju itd. (Home care). Poleg stanovanjskih sob in kapele je v domu obširna kuhinja z obednico, zdravstveni prostori, dvorana, frizerski salon, knjižnica s čitalnico, družabna soba itd.

Za razvedrilo in sprehode na svežem zraku služi terasa pred obednico, balkoni, cvetlični paviljon, velik vrt, balinišče itd. V dolini za vrtom šumi v večnost voda v potoku, ki se sredi zelenega pasu preliva v Lake Ontario.

Dom Lipa naj postane v polnem pomenu dom za vse, ki bodo tam prebivali ali se udeleževali v najrazličnejših družabnih in kulturnih programih. Našim mlajšim je dana izredna prilika, da pokažejo svoje talente in spretnosti.

V začetku leta 1988 je našlo tam svoj miren kot ob prijetni družbi Marijinih sester in č. g. Franca Sodja več kot 35 oseb.

Za solidno gospodarstvo je čimprejšnja polna zasedba prostorov nujno potrebna. Obenem s prisrčno zahvalo vsem dobrotnikom, prostovoljnimi delavci in podpornikom se Dom Lipa vdano priporoča za nadaljnjo pomoč.

*Ponatisnjeno iz Naše moči,
glasila župnijske hranilnice in posojilnice-SLOVENIJA
(Julij 1988 — št. 120)*

OBRAZI

(Prvi del tega članka je bil objavljen pred meseci. Op. ur.)

TORONTO, Ont. - V tej knjigi je dosti zanimivih izjav, ki so izraz pekoče vesti. Iz pisanja Josipa Vidmarja se vidi, da ga je od časa do časa le zapeljal vest in mu očitala, da ni na pravi poti. Toda ker se je imel za takega vsevedneža, ni videl jasno pred seboj in tudi ni poslušal nikogar.

Na str. 199 njegove knjige z gornjim naslovom omenja pogovor s slikarjem Rihardom Jakopičem o Stalinovi sliki. Pravi, da je vprašal slikarja: »Kaj bi vi rekli o tem obrazu, mojster?« »Zločinec.« Zgrozil sem se, čeprav je bilo to nekako v času po strašnih in krvavih procesih v Sovjetiji, kajti Stalin je bil za nas takrat simbol-svobode in veliko upanje za zmago revolucije.

Kdo naj razume in razloži, zakaj Josip Vidmar ni poslušal pametnih nasvetov. Za take, ki so pa prinesli škodo našemu

narodu, je bil takoj pripravljen. Na str. 203 poved, da mu je Rihard Jakopič skoraj zaročil stavil vprašanje: »Kaj v gozdove greste?« Nato pa mu je dal nasvet: »A ko pridete s hribov, naredite kaj pametnega in dobrega!«

In tega nasveta si Vidmar ni vzel k srcu. Ni ga upošteval. Kajti bil je v izvršnem svetu Osvobodilne fronte in kot tak odgovoren za stotine in stotine pomorjenih ljudi po Notranjski, po Kočevskih gozdovih in po Beli krajini. Slikar Jakopič mu je bil prav svetovalec, a kritik Vidmar je bil gluh za vse to, čeprav je vedel za Stalinova grozodejstva.

V tistih težkih časih so bili pri vodstvu gledališča v Ljubljani Pavel Golia, Oton Župančič in Josip Vidmar. Jasno in razločno pove, po kakšnih smernicah so vodili gledališče. Na str. 235 je zapisano: »Složno in brez nepotrebnega govorjenja smo vsi trije skušali vtihotapiti v repertoar ali sovjetske avtorje ali druge drama-

(dalje na str. 6)

KOLEDAR PRIREDITEV

JULIJ

30. — **Balincarski krožek** Slovenske pristave priredi piknik na Slov. pristavi.

31. — **Slov. šola pri Sv. Vidu** priredi piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

7. — **Dan upokojencev** na Slovenski pristavi.

14. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee**, priredi piknik v svojem Parku.

17. — **Federacija slov. upokojenskih klubov** prireja piknik na farmi SNPJ na Heath Rd. v Kirtlandu. Igra Krivec orkester.

20. — **Folklorna plesna skupina** Kres nastopa na Slov. pristavi. Po nastopu igrajo za ples in zabavo Dušan Maršičevi Veseli Slovenci.

21. — **ADZ prireja Družinski** dan piknik na svojem letovišču v Leroy, O. Pričetek ob 2. pop.

26. — **Pevski zbor Gallus** s Koroške ima koncert ob sedmih zvečer v cerkvi Sv. Križa v Fairfieldu. Po koncertu ples.

27. — **Pevski zbor Gallus** s Koroške ima koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7. zv.

28. — **Belokranjski klub** priredi piknik na Slovenski pristavi. Igra Tony Klepec orkester.

28. — **Društvo DSPB Cleveland** priredi romanje v Frank, Ohio.

28. — **Slovenski dom** na Holmes Ave. priredi letno »Povratek domov« prireditiv.

SEPTEMBER

4. — **Vrtna veselica** na Slovenski pristavi. Domača večerja. Za ples in zabavo igra orkester Alpski sekstet.

10. — **Fantje na vasi prirede** vsakoletni celovečerni koncert, v SND na St. Clair Ave. Igra ansambel Veseli Slovenci.

11. — **Federacija kulturnih vrto**v v Clevelandu priredi praznovanje pri kulturnih vrtovih. Letos obhajajo 50-letnico Jugoslovanskega kulturnega vrta.

11. — **ADZ prireja Pečenje** školjk piknik na svojem letovišču v Leroy, O. Pričetek ob 2. pop.

18. — **Fara Marija Vnebovzeta** prireja kosilo. Serviranje v šolski jedilnici od 11.30 do 2. pop.

18. — **Vinska trgatev** na Slovenski pristavi.

25. — **Oltarno društvo pri Sv. Vidu** priredi vsakoletno kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu.

**Ameriška Domovina
druži Slovence
po vsem svetu!**

25. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee**, priredi Vinsko trgatev v svojem Parku

OKTOBER

15. — **Tabor DSPB Cleveland** priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

23. — **Slomškov krožek** priredi vsakoletno kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu.

23. — **Občni zbor Slovenske** pristave, na Slov. pristavi.

23. — **Slovenian National Art Guild** praznuje 15-letnico v SDD na Recher Ave.

29. — **Štajerski klub** priredi Martinovanje v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7h zv. Igrajo Veseli Slovenci.

29. — **Slovenski dom** na Holmes Ave. priredi večerjo.

NOVEMBER

6. — **Slovensko ameriški** kulturni svet priredi »Slovenski večer« v SND na St. Clair Ave. Počaščen bo sodnik August Pryatel.

12. — **Pevski zbor Jadran** priredi jesenski koncert, združen z večerjo in plesom, v SND na Waterloo Rd. Igra Joey Tom-sick orkester.

12. — **Belokranjski klub** priredi martinovanje v SND na St. Clair Ave. Pričetek ob 6.30 zv. Igra Tony Klepec orkester.

13. — **Slov. mladinski zbor** Kr. 2 SNPJ praznuje 50-letnico s prireditvijo v SDD na Recher Ave.

25. — **Slovenski dom** na Holmes Ave. priredi Zahvalni dan večerjo. Igra Johnny Vadal orkester.

DECEMBER

4. — **Pevski zbor Glasbena** Matica priredi božično večerjo s koncertom in plesom v SND na St. Clair Ave.

4. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee**, priredi Miklavževanje.

Odmevi s prerije

(Nadaljevanje s str. 5)

in pripev:

*Danes vse narobe gre
nihče ne ve, kaj pride še.*

Tole sem omenil, gotovo pa je vse tudi uradno zapisano v taboriščnih kronikah.

Pepevnakova in Ziernfeldova sta nam kot prej Lipovčeva nudila topel dom in vsega za telesne potrebe in čez, zato še enkrat vsem trem in pa seve vsem, s katerimi smo imeli priliko govoriti, obujati vesele in trnjeve dni, še enkrat »boglona«, ki ga izrekam z grenkim a hvaležnim občutjem vsem znanecem in prijateljem v Clevelandu in Torontu ter okolici. Vsi dnevi so bili lepi in bodo

tike s tendencami, ki so se nam zdele revoluciji sodobne.«

In na str. 236 je priznal: »Sam sem v letu 1940 nekajkrat obiskal sovjetsko veleposlaništvo v Beogradu kot predstavnik snujočega se Društva prijateljev Sovjetske zveze.« Kot tak je bil naravnost zagledan v Stalina, čeprav mu je bil Jakopič povedal resnico. Na str. 536 opisuje, kako so skrinjico s podpisi za Stalina tajno prepeljali v Beograd iz letala na sovjetsko veleposlaništvo.

A ker se je navduševal za Stalina, mu ni bilo nič hudo za tisoče in tisoče pobitih in trpečih Ukrajincev. Spominjam se iz tistih let knjige Ukrajina joče. Toda Vidmar takih knjig najbrž ni bral. Sicer ne bi bil s takim navdušenjem pristopil v partijo, kot sam pove na str. 532: »Zgodaj leta 1940 pa se je primerilo, da sta me v Ljubljani obiskala Boris Kidrič in Boris Zihelr... Prišla sva k vam z vprašanjem, ali bi hoteli sodelovati s partijo.« »Seveda hočem,« sem odgovoril. In tako je bil Vidmar pri tistih, ki so načrtovali, kako pobijati poštene slovenske ljudi in to tudi pove na str. 378, ko je izvršni odbor OF imel v načrtu uničenje celotnega belogardističnega vodstva.

Na str. 473 tudi malo nakaže, kaj vse so počeli po Notranjski, Dolenjski in po Beli krajini: »Zmagovitost naših enot in rastoča oblast komandnega osebja sta povzročili v tem nekakšno vrtoglavo in pijanost, ki sta zlasti poveljujoče intelektualce zavajali k oblastni samopašnosti in celo k nepotrebnim in škodljivim okrutnostim.«

Če torej sam Vidmar tako zapiše o početju OF, si lahko vsak pameten človek predstavlja, da so bili na dnevnem redu: rop, požig, umor. Kdor je preživel grozote tistih medvojnih in povojnih let, se jih ne da kar tako pozabiti.

Da se je Vidmarju od časa do časa le oglasil glas vesti, se vidi tudi iz pogovora s Kardelem in Kidričem na str. 573: »Predlagal sem jima, naj me izpuste iz kroga političnih delavcev, jaz pa bi v javni izpovedi povedal razloge za svojo odločitev, da bi se vrnil k svojemu nekdanjemu delu, ker sem svojo državljansko in člo-

nepozaben spomin naših počitnic. Če je lepo, je zapisal Balantič, da »vsi dnevi nosijo klobuk po strani«.

Težko je bilo slovo verjetno zadnjega obiska in srečanj. Ko smo 15. junija, na dvaindvajseto obletnico smrti moje žene in vzorne matere Tončke zapuščali Toronto in vstopili na letalo, se je orosilo z dežjem tudi nebo, ne samo naše oči...

Pak

Kanadska Domovina

OBRAZI

(Nadaljevanje s str. 5)

veško dolžnost izpolnil. Zdaj pa da bi rad zaživel svoje nekdanje življenje, za katero se mi zdi, da sem rojen. Poslušala sta me nejevoljno, Kidrič pa mi je rekel: »Zavedaj se vendar, da vodita od nas samo dve poti, ena v ječo, druga pa še nekoliko niže.«

In če je Kidrič tako odgovoril človeku, ki je z njim sodeloval, ni nič čudnega, da so vse tiste ljudi, ki niso bili za komunizem, enostavno pobijali in mučili na najbolj zverinski način. Dokazov za to je dosti.

S tem v zvezi je tudi zapisano na str. 546: »Kidrič je imel zelo nemirno in celo divje spanje in nobeden od nas ni rad spal v njegovi bližini.« Tako torej pove o Kidriču in o njegovem nemirnem spanju.

Nazadnje pa še dovolj razločno pove, da ni zadovoljen s svojim življenjem. Str. 588: »V tistem času po končani pre-

izkušnji v roški ofenzivi sem spričo našega nemirnega in v sleherni perspektivi neskončnega, burno aktivnega življenja in spričo strahu pred glasnim povojnim življenjem, ki sem ga slutil, veliko fantaziral o samostanskem življenju... Ta moja čudna želja ni izvirala iz trenutnega malodušja, temveč iz nekega trajnega strahu in tesnobe, ne samo pred nevarnostmi, temveč pred svetom in življenjem, ki sem ga videl pred seboj, iz občutka zgrešene intimne poti, o čemer pa ni da bi govoril še in še.«

Na koncu knjige torej le prizna, da je bil na napačni poti in da ni srečen. Torej ga enostavno peče vest. Kako ga ne bi pekla, ko pa ima na vesti kot član izvršnega odbora OF toliko tisočev nedolžnih slovenskih ljudi vseh poklicev in starosti. In čeprav so minila že kar štiri desetletja, se odgovornost krivde le ne da izbrisati iz zgodovine.

Marija Markes

Sojenje Janši, Tasiću, Borštnerju in Zavrlu

(Nadaljevanje s str. 3)

začudenje. Sorodniki obtožencev prisostvujejo razpravi, vendar so bili opozorjeni, da ne smejo nič povedati o le-tej. Vojaško sodišče brani tajno sojenje s tem, da bodo obravnavani zelo zaupni dokumenti, ki govorijo o vojaški pripravljenosti raznih enot.

Sporno je bilo tudi, da poteka sodni proces v srbohrvaščini in ne slovenščini. Zahteva, da bi bil zaradi pomanjrlivega obvladavanja slovenščine bil diskvalificiran predsednik sodišča, polkovnik Djuro Vladislavljević, je prav tako bila zavrnjena.

Pretekli petek, 22. julija, je osem tisoč Slovencev in drugih ljudi demonstriralo v Ljubljani, da bi izpričali svoje nasprotovanje sodnemu procesu. Mnogi Slovenci so prepričani, da je sodni postopek, ki ga je inscenirala vojska, poskus vojaških in stalinističnih političnih krogov v južnih predelih Jugoslavije, da bi strli gibanje za demokratizacijo jugoslo-

vanske in slovenske družbe.

Slovenci zapuščajo partijo

Po podatkih o padanju števila članov slovenske komunistične partije od januarja do maja letos, ki jih je objavila agencija Tanjug, ugotavljamo, da je 3.800 članov partijo zapustilo ali bilo iz nje izključenih v prvih petih mesecih 1988. Mesečni rekord v tem oziru pripada januarju, ko je partija izgubila 1.000 članov in članic. 3.800 članov predstavlja 3,4 odstotka partijskega članstva. Rekorderska občina v tem oziru je bilo Novo mesto, kjer je partijska organizacija od januarja do maja izgubila kar 5,7 odstotka članstva.

Jugoslovani na iranskem letalu

Med 290 potniki na iranskem letalu, ki ga je sestrelila pred tedni ameriška križarka Vincennes, je bilo tudi šest jugoslovanskih državljanov. Predsednik Reagan je poslal sožalno pismo jugoslovanski vladi.

(pripravil ur.)



**Za zanesljivost in stvarnost cen
pri "kupovanju" ali prodaji
Vašega rabljenega avtomobila
se Vam priporoča
slovenski rojak**

Frank Tominc lastnik

CITY MOTORS

5413 St. Clair Ave.

tel. 881-2388

NOVELA

O človeku, ki je učil ljubiti

Martina Legiša

glasom.

»Pa naj si klical.«

»Ne, nisem klical, nikogar nisem klical.«

Po licu ji je zdrknilo nekaj vlažnega in bolečega. Skoraj ni mogla verjeti, da je legla še dodatna senca na um, ki so ga že v mladosti zaznamovale posledice meningitisa. Gledala je, kako se je izsušila krpanovska postava, kako je postal brezizrazen pogled, ker ni več ločil svetlobe od teme, kako je bil ta človek drugačen od tistega, ki ji je nekdaj odkrival življenje. Da, služil je življenju. Življenje pa se je do njega izkazalo krivičen sodnik, ki dobro kaznuje in hudo plačuje. S trpljenjem mu je povrnilo usluge in te usluge so bile največje, kar jih premore človek. Bile so ljubezen. Ljubezen do samotnih peščenih stez, belih kraških zidov, zapuščenih vrzel, mogočnih hrastov in drobnih travnih bilk. A to je bilo prej, veliko prej, ko je še nosila pšenične lase spletene v kito, povezano s pikapoloničastim trakom...

»Ma-ti-ja, greva k ptičjemu ko-ri-tu?« so skakljale rumene žabe v rdečih škorenjčkih.

»In kaj poreče mama?« se je popraskal za ušesom.

»Saj ne bo vedela, saj ji ne bova povedala,« se je ozrla nazaj, kot bi se hotela prepričati, da ju nihče ne vidi. »Daaaj,« ga je pogledala proseče in po kratkem dodala: »Samo glej, da ji ne boš ti kaj rekel.«

»Jaaaz?« je glasno zategnil.

»Pssst,« je dvignila kazalec na usta, »da naju kdo ne sliši.«

In že so se njegovi orjaški koraki spuščali po strmini v dolino.

»Čakaj, čakaj,« je capljajoče drobila za njim.

»Kaj pa se tako mečkaš-aš?« ji je odgovarjal njegov odmev.

Ko ga je dohitela, je slonel na skali, ki so jo poraščali lišaji. Pogled je upiral v bližnje vejevje.

»Glej,« ji je pokazal s prstom.

Skremžila je obrazek v izraz nerazumevanja.

»Tam, tam,« je še bolj iztegnil roko v prejšnjo smer.

»Gnezdo,« je zavpila in se zavrtela od veselja.

»In tisto, kar visi s hrasta?« se je ozrla proti drevesu, ki ga je opletalo srobotje.

»Čuk, a ne vidiš, da je topol?« jo je poučil.

»Ja, ampak tisto, kar visi?«

»Zorze se je obesil.«

»In kdo je Zorze?«

Umolknil je. Zdaj res ni mogel zadovoljiti njene neizčrpne radovednosti.

»Mamo bova vprašala,« mu je priskočila na pomoč.

»Ne, ne, mama ne ve.«

»Kdo pa ve?«

»Janez.«

»In če tudi Janez ne ve?«

»Janez ve, gotovo ve.«

Pod nogami je zašumelo listje. Začela sta se vzpenjati po pašnastih krajcih zemlje. Kako čuden je bil ta kraj, skoraj začaran v pravljico! Koreninaste stopnice, ki jih je v stoletjih izdolbla človeška noga. Od časa izgledani črvivi čoki. Visokorastoči razvejani hrasti kot bi jih upodobil slikar naivec. Divja narava, praproti in lišaji. In nad vsem tem zimsko nebo s pomladno jasnino. Svet, ustvarjen za vile, čarovnice, palčke in škrate. In za njiju, za starca z otroškim srcem in za otroka z življenjem v očeh.

»Ooooo,« je onemela, »koliko listja! Saj ptički sploh ne morejo piti.«

»Odstraniva ga!« jo je potolažil in z rogovilasto vejo začel grebsti po okrogli jamici, ki sta jo oblikovala skupaj zrasla hrasta. Ptičje korito je bilo skoraj iztrebljeno, ko se je med odstranjenjo gnilobo zalesketalo nekaj okroglega.

»Moje,« je pograbila kovinasti novce.

»Če je tvoje, ne boš več prišla z mano!« ji je očital užajen.

Morala se je vdati in prepustiti najdeni zaklad. To je bil eden tistih nepozabnih trenutkov, ko je potegnil iz žepa črno denarnico, jo izpraznil in začel preštrevati: »Sto, dvesto, tristo, petsto, štiristo, osemsto, sedemsto, devetsto, tavežent... Ravno prav, za almozno bo,« je ugotavljal in spravljaj svoje bogastvo. Ona je medtem že pozabila na žalitev, našobljene ustnice so se spet razvezale v klepetavost in v očeh se je razživel nekdanja nagajivost.

»Matija, slišiš?« ga je vprašala poltiho:

»Slišim, slišim, srna bo ali zajec. Za mano hodi!« ji je še ukazal in se preril skozi leskovo goščo. Na ozki ravnici je nekoliko postal, iztegnil vrat in prisluhnil, odkod prihaja šumenje.

»Tja!« se je obrnil proti vrzeli in odstranil raklo, ki jima je branila na pot. Po razritem kolovozu, ki so ga le na sredi poraščali šopi suhe razkuštrane trave, sta se bližala Boščanovim Rubincam, kjer je od daleč še nerazpoznavna ženska postava grabila listje.

»Ni srna,« je žalostno ugotovila.

»Ja, ja, prav Milka mora biti,« je skoraj preslišal njene besede. Zdaj sta jo že razločno videla, kako se je sklanjala nad žbrinco in s hitrimi kretinjami tlačila vanjo steljo. Tudi ona ju je opazila, se zravnala in zaklicala:

»Ej, kod pa vidva pohajata?«

»Kjer...«

»Kjer se je obesil Zorze,« ga

Iz življenja naših ljudi po svetu

GORICA, It. - Ali so meje jugoslovanske Slovenije res najbolj odprte meje v Evropi?

Morda res, toda le za tujce, pa čeprav bivše naciste.

S slovenskimi rojaki jugoslovanskimi cariniki ravnajo drugače. Sunničava pregledovanja se pogosto sprevržejo v brutalne zavrtnitve. Poglejmo najnovejši primer, ki je vreden vsega obsojanja.

Ob Mikuličevem obisku v Argentini je prišlo do obljube, da lahko pride v domovino vsak in to brez vize.

Tako sta tudi slovenska rojaka, brata OBLAK, v soboto 14. maja letos hotela obiskati domovino. Imela sta veljavne argentinske potne liste. Vendar pa ju je na mejnem prehodu v Gorici dočakala arogantna zavrtnitev z besedami: »Ne morete napred, nimate vize!« Brata Oblak sta prosila, če jo

je prehitela, da ne bi izdal njune skrivnosti.

»Jezuš, kakšno smrt mu pritikata!« se je zgrozila in zmajala z ruto, zavezano na tilniku. Ker pa je blagovala njuno otroško zaverovanost, jima ni hotela povedati resnice in je le dodala:

»A Zorze je šel vseeno v nebesa.«

»Zakaj?« sta jo pogledala začudeno.

»Ker je pel svojo pesem.«

Ni jima bilo treba dolgo prositi in že se je oprla na grablje, se useknila v robec in začela s prijetnim altom:

»Vseh lesena vseh lesi, sveta vera nas uči: ne križaj ga

ne martraj ga, ker On je usmiljen'ga srca.

Te prosim lepo, kadar umrje telo,

bodi Jezus tako usmiljen, da me vzameš v nebo.«

»Matija, tudi midva se jo morava naučiti, da bova šla v nebesa!« se je razveselila.

»Morata! Zdaj pa pojdita domov, da vaju ne bodo iskali.«

Še dolgo se je ozirala za otrokom in starcem, dokler ni sta izginila za ovinkom, kjer je sameval šipkov grm z zadnjo temno rdečo jagodo, ki se je kljub zimi obdržala na peclju...

Odložila je kemični svinčnik in pogledala skozi šipo. Čeprav se je zunaj že stemnilo, je jasno razločila stožčaste obriše cipres, ki so se dvigale nad pokopališčem. Tam leži tudi on, je pomislila, pod enim izmed tolikih nagrobnih kamnov, kjer piše alfa in omega, rojstvo in smrt. In od rojstva do smrti življenje, njegovo življenje, ki je bilo na videz tako neznatno, v njej pa je zapustilo neizbrisne odtise. Zdaj ve, kaj je veselje in kaj je trpljenje. Ve, kakšna je smrt. In kdor se mora premikati med temi skrajnostmi, ceni, kar je med njimi, čeprav ni najlepše in najboljše. Ceni, ker je življenje.

lahko dobila na mejnem prehodu, vendar ju je zadela vnovična reakcija jugoslovanskih obmejnih organov z »Ne može!«

Razočarana sta se obrnila ter poiskala zatočišče v hotelu Palace, kjer sta počakala na ponedeljek, ko sta šla v Trst po vizo.

Tudi politične nalepke, češ da sta bila domobranca, jima niso mogli nalepiti, ker sta rojena leta 1928 in 1931.

V nedeljo sta izrazila željo, da bi se udeležila sv. maše. Peljal sem ju k Sv. Ivanu.

Po maši sem ju zapeljal v Števerjan, kjer smo srečali tudi gospodarstvenika Hadrija Korsiča, ki nas je prijazno povabil na svoj dom. V pogovoru so kmalu ugotovili, da imajo skupne prijatelje v Argentini. Ugotovili smo tudi, da je bilo 6 bratov Oblak rojenih v bližini Iga pri Ljubljani. Dva izmed njih sta postala žrtvi krvavega stalinističnega terorja, eden izmed njiju je imel komaj 15 let. Oče je z ženo in štirimi sinovi odpotoval v Argentino, kjer je začel kot lesni rokodellec. Vsi štirje sinovi so očeta krepko podprli v lesni industriji. Rezultat vsega tega je 5 tovarn s preko 600 zaposlenimi.

Namesto da bi take in podobne ljudi v Sloveniji sprejemali z odprtimi rokami, na mejnih prehodih z njimi brutalno ravnajo in jih prisiljujejo k čakanju na vizo. Na vizo za domovino!

Kaj bo porekla k temu incidentu slovenska mladina v zamestvu, predvsem pa tista v domovini.?!
Vinko Levstik

MALI OGLASI

Stanovanje išče fant z redno zaposlitvijo. Pošten. Kličite 741-9260 po 6. uri. Vprašajte za Ivan Kovach.

(54-55)

Moški išče stanovanje V Collinwoodu, Euclidu ali svetovidski okolici. Mora biti opremljeno, z zmerno najemnino. 261-3312.

(53-54)

For Sale St. Vitus area. 2 family home in very good condition. 3 garages. Exceptional opportunity. 831-1954.

(53-56)

Euclid — By Owner 4 bdrms. 2 baths. 2 car garage. Lge. lot. Off E. 185 St. \$64,000. Call 486-3420.

Zidan bungalov naprodaj, podkleten, 2 1/2 garaži. Sherwood Blvd. okolica v Euclidu. V 60-ih. Takojšnja vselitev. 943-4595.

(53-54)

Hiše barvamo zunaj in znotaj. Tapeciramo. (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK Pokličite 423-4444

(x)

Amerika in Amerikanci

Rev. J.M. Trunk

Ohio (Nadaljevanje)

CLEVELAND: V tem mestu je najštevilnejša slovenska naselbina na amerikanskih tleh. Prvi Slovenci so prišli sem okrog l. 1888, največ iz Žužemberka, Žalna, Sinja, Sv. Križa, sploh iz Dolenjskega. Zdaj je tu mnogo Gorenjcev, Štajercev in Primorcev.

L. 1903 je bilo v župniji sv. Vida 500 družin in nad 4000 duš. Koliko naših rojakov je zdaj (1912) v Clevelandu, se pač težko dožene. »Cleveland-ska Amerika« z dne 2. junija 1912 piše, da je v mestu in predmestjih do 25.000 duš. V mestu samem je med Slovenci 3000 amerikanskih državljanov in še 6000 takih, ki bi si državljanstvo lahko pridobili. Družine imajo večinoma lastne hiše; mnogi Slovenci imajo lepe trgovine in slovenskih gostiln je baje do 200. Lepo je število Slovencev, ki so postali samostojni; večinoma so pa zaposleni po raznih tovarnah.

Župnijo sv. Vida so ustanovili s pomočjo Rev. F. Bajca dne 30. julija 1893. Služba božja se je vršila v kapelici sv. Petra na ulici Superior. Prvi župnik je bil Rev. V. Hribar, prvi cerkveni svetovalci J. Novak, F. Pucelj, A. Zakrajšek in M. Skebe. Dne 29. junija 1894 so kupili za 6000 dolarjev prostor na vogalu ulic Norwood in Glass in še istega leta dogotovili malo cerkev in župnišče. Župnija je obsegala vse Slovence, tudi one v Newburgu in Collinwoodu.

Ker je župnija naraščala, so morali l. 1902 cerkev povečati za polovico; obenem so pa postavili tudi štirirazredno šolo z dvorano. L. 1900 je prišel za asistenta Rev. F. Kerže, a kmalu zopet odšel na župnijo v Newburg. L. 1903 so zidali za šolske sestre novo stanovanje in l. 1904 obhajali desetletnico obstanka župnije.

Med župljani so se pričeli prepiri, ki so trajali dalje časa. Za asistenta je prišel Rev. A. Smrekar. Del župljanov pa je pozval iz Kamnika frančiškana Rev. K. Zakrajška, ki je došel v Cleveland dne 21. novembra 1906 in z dovoljenjem škofa Horstmana ustanovil na vogalu ulic Willson in Claire novo župnijo Ž. M. Božje. Ker pa homatije niso ponehale, je Rev. Hribar odšel v Barberton in Rev. Zakrajšek v Lorain.

Pri sv. Vidu je bil dne 29. julija 1906 imenovan za župnika Rev. B. Ponikvar, pri župniji Ž. M. Božje pa Rev. Fr. Štefanič, ki pa župnije ni nastopil, tako da spadajo zdaj zopet vsi Slovenci k župniji sv. Vida. Za pomočnika je zdaj nastavljen Rev. John Oman, rodом slovenski Amerikanec.

Dne 20. oktobra 1912 so položili temeljni kamen novi župnijski šoli, ki bo stala okrog 100.000 dolarjev. Slavnostni govor je pri tej priliki imel Rev. F. Bajec iz Št. Pavla,

Minn.

Vse slovenske Jednote imajo tu po več društev, skupno menda nad 20; nekaj je tudi samostojnih društev. Tudi izobraževalnih, pevskih in telovadnih društev je po več, ker se Slovenci na polju prosvete jako živahno gibljejo. Tu izhaja dvakrat na teden list »Clevelandska Amerika«.

V novejšem času se naši rojaki jako živahno gibljejo tudi na političnem polju, kar utegne zelo povzdigniti njih ugled med Amerikanci.

Collinwood: Ta kraj je oddaljen 5 milj od Clevelanda. Železnica »Lake Shore« ima tu svoje delavnice. Slovenci so se začeli sem naseljevati iz Clevelanda okrog l. 1899. Med prvimi so bili: J. Volk, J. Zupančič, J. Vrečar, P. Pucl, A. Jakoš in drugi. Zdaj jih je nad 500, med njimi 300 družin, od katerih ima večina lastne domove.

Kakor mi poroča g. M. Slapnik, so Slovenci večinoma zaposleni v tovarnah. Nekateri so prišli do veljave in imajo dobre trgovine, npr. M. Skebe, A. Jakoš, F. Ivančič, V. Bernot, F. Gregorčič, M. Janežič, A. Grbec in J. Vidmar. Mesarji so Smole, Gregorčič in Janežič. Trgovino za obleko imajo Gornik, J. Logar, J. Debelak, J. Kaserman in M. Intihar.

L. 1905 so si Slovenci postavili za 11.000 dolarjev lastno cerkev, ki jo je oskrboval prej Rev. M. Pakiž, zdaj pa Rev. A. Smrekar; šole ni. Cerkevne razmere so dobre. O verskem življenju piše poročevalec: »Izprva je bilo versko življenje precej živahno. Nastal je pa prepir, kje naj se zida cerkev. Ker je ena polovica, t. j. na severni strani železnice Lake Shore, pri volitvi za prostor podlegla, se je na tej strani gorečnost jako ohladila.«

Podpornih in izobraževalnih društev je šest. Društvo sv. Janeza št. 71 JSKJ so ustanovili dne 16. avgusta 1903 J. Kolenc, J. Rosel ter J. Mrvar in ima 74 članov; dalje so društva sv. Barbare št. 26, »V boj«, »Tolstoj«, »Mir«, in eno žensko Marije Vnebovzete št. 103 JSKJ. Vsa društva imajo okrog 400 udov. V naselbini je tudi pevsko društvo »Vrh planin«.

Conneaut: G. J. Turk, ki je prišel sem pred 6 leti in ima tukaj prodajalno, poroča, da sta tu 2 družini in 14 samcev. Zaposleni so v opekarnah in v delavnicah železnice Nickel Plate. Doma so iz Krasa.

V cerkev zahajajo v irsko in nimajo slovenske službe božje. Društev ni.

Glencoe: Mnogim ameriškimi Slovincem dobro znani trgovci z zlatnino, g. John Rebolj, piše, da je v tej naselbini 73 Slovencev, 11 družin in 18 samcev. Prišli so sem marca l.

1904; večinoma so Dolenjci, nekaj je Primorcev. Med prvimi so bili A. Kravanja, J. Žlemberger, J. Orel, J. Žibert, J. Stegel, J. Rebolj, ki imajo poleg F. Boštjančiča, A. Hribarja, F. Pirca in L. Jakšeta lastna posestva.

Poleg premogarske Unije imajo dvojne podpornih društev: »Jutranja Zarja« št. 54 SNPJ, ustanovljena dne 11. novembra 1906, šteje 33 udov. »Socialni klub« št. 2 v zvezi s SSPZ, ustanovljen 25. novembra 1905 ima 25 udov. Prvi, ki je delavstvo strokovno in politično organiziral, je bil J. Žlemberger.

Žalostne morajo biti v tej naselbini verske razmere. V bližini menda ni nobene katoliške cerkve. Poročevalec ne odgovarja na nobeno tozadevno vprašanje. Skoraj ne morem verjeti, da bi rojaki živeli kar tja v en dan!

Newburgh: To je predmestje Clevelanda; Slovenci so izprva spadali k župniji sv. Vida. Zaposleni so v jeklnah »American Steel & Wire Co.«; l. 1903 je bilo tu do 200 družin. Cerkevno poslopje, ki ima v pritličju šolo, so zidali l. 1902 iz opeke in je stalo 23.000 dolarjev. Prvi župnik je bil Rev. F. L. Kerže, zdaj je za župnika Rev. J. Lavrič.

KSKJ ima tu društvo sv. Lovrenca št. 63.

Newark: Mrs. Mary Mafko poroča: »Sem je prišel F. Koren in nekaj drugih šele l. 1910; zdaj je tu 5 družin in 6 posameznikov. Vsi delajo v tovarni za peči. V cerkev zahajajo v angleško, deca v javno šolo. Društva ni nobenega.«

North Randall: Slovenci so se začeli tu naseljevati od l. 1900. Med prvimi je bil Janez Jub. Večinoma so zaposleni na pomolih pri nakladanju rude. Kakor mi poroča g. M. Mirth, je zdaj tukaj okrog 70 Slovencev, med njimi 22 družin; deset družin ima posestva. Deca zahaja v angleško šolo. Cerkev je v Newburgu. Slovenci nimajo službe božje, cerkevne razmere so torej »slabe«, cerkveno življenje pa »dobro«. L. 1909 sta J. Daniček in J. Jene ustanovila društvo »Zarja svobode« št. 93 SNPJ, ki ima 14 udov.

South Lorain: V to lepo mesto so se začeli Slovenci naseljevati iz Dolenjskega in Notranjskega l. 1894. Med prvimi so bili A. Zemnik, J. Kuhar, A. Virant, J. Sprajc, A. Lencek in M. Simonič. Mr. F. Pavlič poroča, da je zdaj tukaj 112 družin in 350 samcev, torej okrog 700 Slovencev. Od teh jih ima 44 lastna posestva. Virant in Zemnik tudi gostilne. Delajo večinoma v raznih tovarnah.

Podporna društva so: Marija Pomagaj št. 6 JSKJ; ustanovili so ga dne 18. oktobra 1898 M. Kramar, F. Brivec, F.

Krištof in J. Sprajc. Društvo sv. Alojzija št. 19 JSKJ je ustanovil dne 9. junija 1901 A. Virant, ki je bil 6 letu tudi predsednik društva in l. 1908 izvoljen za nadzornika vse Jednote; društvo ima 83 članov in 40 članic. Društvo sv. Cirila in Metoda št. 101 KSKJ. To društvo sta ustanovila J. Piškur in A. Kerlin dne 28. oktobra 1897. Žensko podporno društvo »Čistega Spočetja« št. 85 KSKJ so ustanovili dne 11. junija 1905 M. Lenček, J. Virant, A. Bombač, J. Vrbanek, J. Petrič, M. Medolj, N. Lenček, A. Svet, A. Cerar, T. Svet, N. Pogorevc, A. Šilc, A. Justin, A. Kosten, U. Domčič, M. Voglič in T. Rohatin.

Hrvatje, ki spadajo k župniji, imajo svoja društva. L. 1909 so ustanovili cerkveno društvo sv. Ane. Lorain ima tudi krepko delujoče izobraževalno društvo »Planinski raj«, katero so ustanovili dne 29. januarja 1909 gg. F. Justin, M. in A. Bombač, A. Vidrih, F. in J. Ulc, J. Urbas, J. Ivančič, M. Kodelja, I. Primožič, A. Debevc, J. Palčič, J. Petkovšek in F. Grašek. Zdaj ima društvo 15 članov. Leto prej, dne 5. februarja, so ustanovili V. Narvinšek, A. Bombač, A. Lenček, A. Svet, I. Strozak, N. Tomazin, F. Janežič, I. Bučar in drugi slovensko godbo, ki šteje 16 članov in ima geslo:

*Banda svira,
Jelačič maršira,
Korakajo junaki vsi!*

Slovensko narodno pevsko društvo »Prešern«, ustanovljeno dne 26. januarja 1909 pod vodstvom g. J. Boljka, so izpremenili v podporno društvo SSP Zveze. Društva imajo za zborovanja in veselice lastno dvorano.

O zgodovini župnije povzame iz Clevelandskega kalendarja za l. 1908 sledeče: Ko še ni bilo zadosti Slovencev v Lorainu, da bi imeli lastno župnijo, so naprosili Rev. A. Smrekarja, ki je bil ta čas v Clevelandu, da jih je prevzel v duhovno oskrbo. Pozneje je ostal tu za stalno.

Prvi cerkveni odbor so izvolili dne 26. marca 1905 in so bili v njem gg. J. Sprajc, A. Svet, F. Krištof, F. Tomazin in I. Klemenc. Za nabiranje doneskov so izbrali še druge moške; blagajničar je bil F. Ambrožič. Župnijo so postavili pod varstvo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda.

Najprej so bili najemniki v irski župniji sv. Janeza. Takoj so pa mislili na lastno cerkev in kupili na 14. cesti 4 lote. Ker pa irska cerkev ni bila na dobrem, so Slovenci kupili od Ircev vso posest s cerkvico, šolo in župniščem vred. Vsi sicer niso bili s tem zadovoljni, ker bodočnost Slovencev je bila bolj na 14. in 15. cesti, a končno so se vendar vdali. Rev. A. Smrekar je bil pa v tem času (l. 1906) prestavljen k sv. Vidu v Cleveland, in na njegovo mesto je prišel Rev. I. Ponikvar.

Nekako decembra je bila kupčija sklenjena, in Irci so imeli le mašo ob 8. uri. L. 1907

je Rev. I. Ponikvar s pomočjo rojakov cerkev in župnišče preslikal, a dne 1. avgusta je moral oditi na župnijo sv. Vida v Cleveland. V Lorain je prišel Rev. K. Zakrajšek, ki pa ni ostal dolgo tu. Zdaj župnikuje Slovincem Rev. John Štefanič.

Poročevalec pristavlja: »Glede verskega življenja so razmere dobre, na vsak način ugodne, glede cerkvenega premoženja pa za sedanje čase navadne.«

Ker ima naselbina lastno šolo, ima deca tudi slovenski pouk.

Youngstown: Tu in v bližnjih krajih New Castle in Girard biva že od l. 1899 nad 20 Slovencev, ki so zaposleni v železnih topilnicah in zahajajo v slovaško cerkev. KSKJ ima tu društvo vitezev sv. Mihaela št. 61. V Girardu je društvo »Ljubljana« št. 49 SNPJ.

Več Slovencev je še v krajih: Euclid, East Palestine, kjer sta društvi sv. Jožefa št. 41 JSKJ in št. 49 sv. Barbare, Lowellville, Maynard in Nottingham.

(Nadaljevanje prihodnji tork)

Novi grobovi

(Nadaljevanje s str. 1)

Stragisher-a ter Barbare Gielink, zaposlena do svoje upokojitve pri Ohio Bell. Pogreb bo iz Grdinovega zavoda na Lake Shore Blvd. danes, v torek, v cerkev sv. Jeroma dop. ob 10. in od tam na Kalvarijo.

MALI OGLASI

For Rent

E. 47 St. 4 rms, up. Tel. 391-1941 Mon. to Fri. after 5 p.m. and Sat. & Sun. 8 to 7. (54-57)

Kirtland, Ohio

48.6 acres for sale on Billings Rd. 1 mile east of 306. For housing development or club or nursery or nursing home. Tel. 1-821-0780. (54-57)

FOR SALE

1095 Addison Rd. 8 suite apt.

No. Royalton. Brick Ranch.

Brecksville. Brick bungalow.

Clark Ave. Bar with entertainment.

For reliable service selling your property, ask for Ray Mlakar.

Rybka Realty

526-7066 or 278-3081 (54-57)

CUSTODIAL COUPLE

Part time. 40 suites. Euclid, Ohio. 2 bdrm suite. Good salary & all utilities. Call 449-3268 or 861-1510. (54-55)

Income Potential

Located on Holmes Ave. 2 Family w/modern kitchen & bath. Priced to sell. \$38,000. Call now.

Jack Dempsey — 531-8376
Hilltop Realty & Insurance
692-2052 (54-55)